

Tilsynsrapport - sak 2025-05

Trafikksikkerhetsrevisjoner i
utbedringsprosjekter
Statens vegvesen

Saksnummer	2025-05
Publiseringsdato	20. februar 2026
Tilsynslag	Grethe S. Hernes, tilsynsleder Ingrid D. Rolland, fagrevisor veg
Tilsynspart	Statens vegvesen
Tilsynsform	Etterlevelsestilsyn

Om rapporten

Denne rapporten er basert på tilsyn i Statens vegvesen. Tilsynssaken omhandler trafikksikkerhetsrevisjoner (TS-revisjoner) i utbedringsprosjekter.

Rapporten inneholder en oppsummering av tilsynet og en presentasjon av tilsynsfunn.

Tilsynspart skal innen fastsatt frist komme med tilbakemelding på hvordan avvikene og observasjonen vil bli håndtert, sammen med en tidsplan for gjennomføring.

På bakgrunn av denne tilbakemeldingen vil Vegtilsynet vurdere videre oppfølging, eller lukking av avvikene.

Vegard Hansen
direktør

Grethe S. Hernes
tilsynsleder

Rapporten er godkjent elektronisk og har ingen signatur.

Sammendrag

Statens vegvesen gjennomfører et betydelig antall utbedringsprosjekter. Slike utbedringer bidrar til forbedringer både for trafikksikkerhet og fremkommelighet på vegnettet. Som et ledd i arbeidet med å identifisere trafikksikkerhetsutfordringer benyttes trafikksikkerhetsrevisjoner (TS-revisjoner).

Hensikten med TS-revisjoner er å sikre at nye og eksisterende veg- og trafikksystemer utformes eller forbedres i samsvar med gjeldende krav, slik at risikoen for ulykker med alvorlig personskade eller død reduseres.

I denne tilsynssaken har Vegtilsynet undersøkt om Statens vegvesen, divisjon Drift og vedlikehold, gjennomfører TS-revisjoner i sine utbedringsprosjekter. Tidligere har Vegtilsynet gjennomført tilsynssaker med TS-revisjoner som tema i divisjon Utbygging. Tilsynskriteriene i saken bygger på vegsikkerhetsforskriften og Statens vegvesen sitt eget interne krav knyttet til gjennomføring av TS-revisjoner.

Samlet sett viste tilsynssaken at Statens vegvesen ikke kan vise til at det gjennomføres TS-revisjoner for alle aktuelle utbedringsprosjekter i samsvar med krav. Undersøkelsen har avdekket manglende etterlevelse for 1 prosjekt i forhold til krav etter vegsikkerhetsforskriften, og manglende etterlevelse for 5 prosjekter i forhold til Statens vegvesen sitt eget interne krav. Vegtilsynet fant videre at disse avvikene knyttet til manglende etterlevelsene ikke er blitt meldt i virksomhetens Kvalitetssystem for noen av de aktuelle prosjektene, - verken for manglende etterlevelse fra eksternt eller internt krav.

Samtidig har Vegtilsynet i tilsynssaken sett at når det gjennomføres TS-revisjoner, utføres disse både av uavhengig og godkjent TS-revisor, noe som er i samsvar med kravene.

Vegtilsynet har konkludert med 2 avvik som vil bli fulgt opp med Statens vegvesen. I tillegg er det gjort 1 observasjon:

- *Funn 1 – avvik*
Statens vegvesen kan ikke dokumentere at det for alle undersøkte vegprosjekter, andre investeringstiltak eller strekningsvise utbedringer er gjennomført TS-revisjoner i samsvar med krav.
- *Funn 2 – observasjon*
Statens vegvesen bør tydeliggjøre internt krav til gjennomføring av TS-revisjoner for utbedringsprosjekter.

- *Funn 3 – avvik*

Statens vegvesen kan ikke dokumentere at avvik knyttet til gjennomføring av TS-revisjoner blir meldt i virksomhetens Kvalitetssystem i tråd med fastsatte rutiner.

I lys av regjeringens strategi¹ om å ta vare på eksisterende infrastruktur, utbedre der man kan og bygge nytt der man må, mener Vegtilsynet at Statens vegvesen sitt interne krav som omfatter et TS-revisjonsregime utover krav i vegsikkerhetsforskriften, er positivt. Vegtilsynet har generelt observert at der det gjennomføres TS-revisjoner, avdekkes det gjerne flere avvik fra vegnormalene. TS-revisjoner er dermed et viktig verktøy for å identifisere forbedringspunkt og avdekke trafikkfarlige forhold. Et godt TS-revisjonsregime vil medvirke til å styrke trafiksikkerheten og å fremme en mer systematisk og enhetlig tilnærming i utbedringsprosjekter.

Arbeidet med tilsynssaken har bidratt til spørsmål rundt forståelse og vurderinger av krav til TS-revisjon. Tilsynet har vist at det er uklarheter knyttet til forståelse av krav.

Vegtilsynet vektlegger at krav som skal etterleves bør være tydelige og konsise, slik at det sikres en rett håndtering av både eksterne og interne krav.

¹ Meld. St. 14 (2023–2024). <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-14-20232024/id3030714/?ch=1>

Innhold

1. Bakgrunn	6
2. Mål og problemstillinger	7
3. Metode og gjennomføring	9
4. Tilsynsresultat	12
5. Konklusjon	21

1. Bakgrunn

Trafikksikkerhetsrevisjon (TS-revisjon) er en metode for å identifisere trafikksikkerhetsutfordringer. Hensikten er å sikre at nye og eksisterende veg- og trafikksystemer utformes eller forbedres i samsvar med gjeldende krav, slik at risikoen for ulykker med alvorlig personskade eller død reduseres.

Formålet til vegsikkerhetsforskriften² er å bedre sikkerheten i veginfrastrukturen ved å sette krav til sikkerhetsforvaltningen. Forskriften stiller krav til gjennomføring av TS-revisjon i vegprosjekter i fire faser, fra utarbeidelse av reguleringsplan til innledende bruk av veien. TS-revisjon er en uavhengig, detaljert, systematisk og teknisk sikkerhetskontroll av et vegprosjekts utformingsmessige egenskaper, jf. vegsikkerhetsforskriften §§ 2 og 4.

Vegtilsynet gjennomførte i 2015, 2017 og 2021 tilsyn med Statens vegvesen med tema TS-revisjoner utført av divisjon Utbygging. Divisjon Utbygging gjennomfører vegprosjekter med en verdi over 200 millioner kroner. Vegprosjekter under 200 millioner kroner utføres av divisjon Drift og vedlikehold.

Vegsikkerhetsforskriften stiller krav om TS-revisjoner på TEN-T vegnettet³, motorveg eller hovedveg. For riksveger som ikke er på TEN-T vegnettet, motorveg eller hovedveg (øvrige riksveger), sier vegsikkerhetsforskriften at vegmyndigheten og et statlig utbyggingsselskap for veg kan bestemme om trafikksikkerhetsrevisjon skal unnlates for alle eller enkelte faser. Statens vegvesen har besluttet i egne interne retningslinjer at det som hovedregel skal gjennomføres TS-revisjoner i alle fire faser etter vegsikkerhetsforskriften, også på øvrige riksveger. Det gjelder både for vegprosjekter slik de er definert i vegsikkerhetsforskriftens § 2e, og for andre investeringstiltak og strekningsvise utbedringer.

² Forskrift om sikkerhetsforvaltning av veginfrastrukturen (vegsikkerhetsforskriften), <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-10-28-1053>

³TEN-T vegnett = Det transeuropeiske vegnettet, <https://www.vegvesen.no/fag/publikasjoner/handboker/definisjoner>

2.Mål og problemstillinger

Målet med tilsynssaken har vært å undersøke om Statens vegvesen, ved divisjon Drift og vedlikehold, etterlever krav til trafiksikkerhetsrevisjoner i utvalgte vegprosjekter, andre investeringstiltak og strekningsvise utbedringer.

For å undersøke dette har Vegtilsynet sett på følgende problemstillinger:

Problemstilling 1

Er trafiksikkerhetsrevisjoner gjennomført innen frist for vegprosjekter, andre investeringstiltak og strekningsvise utbedringer?

Problemstilling 2

Er trafiksikkerhetsrevisjonene gjennomført av uavhengige personer?

Problemstilling 3

Er trafiksikkerhetsrevisjonene gjennomført av godkjent revisor?

Problemstilling 4

I hvilken grad blir eventuell manglende etterlevelse av krav til trafiksikkerhetsrevisjoner meldt i tråd med Statens vegvesens egne rutiner?

Omfang og avgrensing

Tilsynssaken omhandler vegprosjekter, andre investeringstiltak og strekningsvise utbedringer utført av divisjon Drift og vedlikehold.

Videre er saken avgrenset til å omhandle pågående prosjekter som er ferdig med prosjektfase 2, og prosjekter som er ferdig med prosjektfase 3 etter 1. juli 2024.

For gjennomføring av undersøkelsen har Vegtilsynet lagt følgende frister til grunn:

- *under detaljprosjektering* betyr at TS-revisjonen skal være gjennomført innen detaljprosjektering er ferdig (fase 2)
- *umiddelbart før vegen tas i bruk* betyr at TS-revisjonen skal være gjennomført før veganlegget er åpnet (fase 3)

Vegtilsynet har i tilsynssaken undersøkt etterlevelse av krav i vegsikkerhetsforskriften, og Statens vegvesen sitt interne krav⁴ til gjennomføring av TS-revisjoner. Sakens funn skiller på avvik fra forskriftskrav og fra virksomhetens interne krav.

Da saken er et etterlevelsestilsyn har Vegtilsynet ikke har gjort systematiske undersøkelser av styringssystemet, herunder tatt stilling til om styringssystemet er tilstrekkeleg til å sikre etterlevelse av krav.

Vegtilsynet har fått opplyst av tilsynspart hvilke vegprosjekter, andre investeringstiltak og strekningsvise utbedringer, som de har vurdert til å være omfattet av kravet til TS-revisjoner. Det har ikke vært en del av tilsynssaken å ta stilling til eller bedømme disse vurderingene. Videre har Vegtilsynet ikke undersøkt om hele de aktuelle vegstrekingene er dekket av gjennomførte TS-revisjoner, ei heller undersøkt eller gjort vurderinger av faglig innhold i TS-revisjonsrapportene.

Begrepsbruk

Siden Statens vegvesen opererer med samme interne krav uavhengig av kategoriene vegprosjekt, andre investeringstiltak eller strekningsvise utbedringer, blir disse tre kategoriene fra Vegtilsynets side omtalt som prosjekt(er) i denne tilsynsrapporten.

Slik Vegtilsynet forstår det, foreligger det i Statens vegvesen ikke klare definisjoner av begrepene / kategoriene andre investeringstiltak eller strekningsvise utbedringer.

⁴ Mime nr 20/11375-62 Retningslinjer for når det skal gjennomføres trafiksikkerhetsrevisjoner av vegprosjekter på øvrige riksveger

3. Metode og gjennomføring

Metode

Vegtilsynet skal føre tilsyn med at krav om sikkerhet knyttet til riksveginfrastrukturen er ivarettatt av Statens vegvesen og Nye Veier AS, jf. instruks for Vegtilsynet. Tilsynssakene blir gjennomført etter revisjonsprinsippene i NS-EN ISO 19011 *Veiledning for revisjon av ledelsessystemer*.

I planlegging av saken utarbeidet Statens vegvesen en bruttoliste som skulle omhandle kategoriene vegprosjekt, andre investeringstiltak og strekningsvise utbedringer, med krav til TS-revisjon. Ut fra denne bruttolisten valgte Vegtilsynet ut et utvalg prosjekter for fase 2 *Detaljprosjektering* og for fase 3 *Umiddelbart før vegen tas i bruk*. Utvelgelsen av prosjektene inneholdt spredning i forhold til geografi, totalkostnad og hvor TS-revisor var hentet fra.

I etterkant av utvelgelsen ble det derimot klart at utvalget inneholdt prosjekter både med og uten krav til TS-revisjoner. Prosjekter som Statens vegvesen har vurdert til ikke å ha krav til TS-revisjon (vurdert opp mot vegsikkerhetsforskriften og Statens vegvesens interne krav), ble tatt ut av utvalget. Det samme ble prosjekter som ikke var i aktuell fase.

Tilsynssakens endelige utvalg ble 5 prosjekter for fase 2 *Detaljprosjektering* og 7 prosjekter for fase 3 *Umiddelbart før vegen tas i bruk*:

Veg	Prosjekter i fase 2 <i>Detaljprosjektering</i>	Krav vegsikkerhets forskriften	Internt krav
E134	Ølen - Mørkeli (Haugalandspakka)		x
E134	Høydalsmo, Ofte bru og kryss, Tokke		x
Rv. 9	Hornskilen, Vennesla, kurveutbedring		x
Rv. 9	Setesdal, utbedringsstrekning Hoslemo - Geiskeli, Bykle		x
Rv. 19	Skoppum jernbanestasjon, GS-veg		x

Tabell 1: Prosjekter i fase 2 *Detaljprosjektering*

Veg	Prosjekter i fase 3 <i>Umiddelbart før vegen tas i bruk</i>	Krav veggisikkerhets forskriften	Internt krav
E6	Gardermoen næringspark, nytt kryss (v23)	x	
E6	Forbikjøringsfelt Dombåsmorka - Hjelleseter, Dovre	x	
E136	Solsida - Bjorli. GS-veg, Lesja		x
Rv. 9	Neset camping, Bygland, kurveutbedring		x
Rv. 41	Søre Herefoss - Hynnekleiv, parsell 2 Askeåna - Smedbakken		x
Rv. 41	Kvitsund gymnas - Kviteseidkrysset, Kviteseid, GS/TS-tiltak		x
Rv. 41	Hestå bru, Åmli - utskifting		x

Tabell 2: Prosjekter i fase 3 *Umiddelbart før vegen tas i bruk*

Det er totalt 12 prosjekter som er utgangspunktet for sakens utvalg.

Tilsynet er gjennomført som en dokumentgjennomgang av mottatt dokumentasjon for de utvalgte prosjektene. Materialet er blitt vurdert opp mot sakens tilsynskriterium. TS-revisjonsrapporter er benyttet som bevis på gjennomførte revisjoner. Rapportene har også svart ut tidspunkt for gjennomført TS-revisjon og navngitt revisjonsteamet. Navn på TS-revisor(er) er vurdert opp mot prosjektorganisasjonen og revisorgodkjenning i Statens vegvesen.

Vegtilsynet har gjennomgått følgende dokumentasjon:

- Prosjektplan eller prosjektbestilling / sentralt styringsdokument for prosjektene
- TS-revisjonsrapporter for prosjektene
- Bekreftelse fra Statens vegvesen på godkjente TS-revisorer i prosjektene
- Tilbakemelding fra Statens vegvesen angående innmeldte prosessavvik i Kvalitetssystemet vedrørende TS-revisjonsarbeid

I tillegg har Vegtilsynet fått oversendt følgende dokumentasjon fra Statens vegvesen sitt styringssystem:

- Prosess: «Bestille og ta stilling til TS-revisjoner», datert 17.02.2025
- Prosess: «Gjennomføre trafiksikkerhetsrevisjoner og trafiksikkerhetsinspeksjoner», datert 23.09.2025
- Prosess: «Melde og behandle kvalitetsmelding», datert 23.07.2025
- Prosess: «Behandle prosessavvik», datert 23.07.2025
- Mal: «Mal for prosjektplan i divisjon Drift og vedlikehold», datert 11.04.2024

Gjennomføring

Tilsynet har hatt følgende framdrift:

Dato	Framdrift
08.10.2025	Sendt varsel om tilsynssak
14.10.2025	Åpningsmøte
28.10.2025	Frist innsending dokumentasjon (prosjektinformasjon og TS-rapporter)
13.11.2025	Frist ettersending dokumentasjon (prosjektinformasjon og TS-rapporter)
20.11.2025	Frist innsending dokumentasjon (verifisering av godkjent revisor)
26.11.2025	Frist innsending dokumentasjon (kvalitetsmeldinger)
09.12.2025	Oppsummerende møte
17.12.2025	Utkast rapport på fakta sjekk
28.01.2026	Frist tilbakemelding fakta sjekk
02.02.2026	Sluttmøte
05.02.2026	Supplerende dokumentasjon fra tilsynspart
20.02.2026	Endelig rapport

Tabell 3: Gjennomføring og fremdrift av tilsynssaken

Utkast til rapport er blitt lagt fram for Statens vegvesen for faktasjekk og funnene ble gjennomgått i sluttmøtet med tilsynspart. Tilsynspart har gitt tilbakemelding på faktafeil i utkast til rapport, og dette er tatt omsyn til ved utarbeiding av endelig tilsynsrapport.

Vegtilsynet opplever at det har vært god dialog mellom partene, der tilsynspart har lagt forholdene til rette for en effektiv gjennomføring av tilsynet.

4. Tilsynsresultat

Symboler som er brukt for å illustrere tilsynsfunnene i rapporten går fram av tabellen under.

Symbol	Vurdering av samsvar med tilsynskriterium
	Avvik: Manglende samsvar med krav
	Observasjon: Forhold der man gjennom tilsynet har sett at det er potensial for forbedring hos tilsynspart
	Undersøkelsen har ikke avdekket avvik eller observasjoner

Tabell 4: Illustrasjon på tilsynsfunn

Problemstilling 1: Er trafikksikkerhetsrevisjoner gjennomført innen frist for vegprosjekter, andre investeringstiltak og strekningsvise utbedringer?

Tilsynskriterium 1

Statens vegvesen divisjon Drift og vedlikehold skal sørge for at det gjennomføres TS-revisjoner for aktuelle faser innen frist.

Utleddning av tilsynskriterium

Statens vegvesen divisjon Drift og vedlikehold skal sørge for at det gjennomføres TS-revisjoner i forbindelse med gjennomføring av vegprosjekter slik de er definert i vegsikkerhetsforskriften § 2e, og for andre investeringstiltak og strekningsvise utbedringer. TS-revisjoner skal utgjøre en integrert del av utformingen av vegprosjektet under utarbeidelse av reguleringsplan (fase 1), under detaljprosjekteringen (fase 2), i fasen umiddelbart før vegen tas i bruk (fase 3), samt i den innledende bruksfasen (fase 4), jf. vegsikkerhetsforskriften § 4 første og fjerde avsnitt.

Ifølge vedtatt intern rutine, jf. Mime 20/11375-62, har Statens vegvesen «besluttet at det som hovedregel skal gjennomføres trafikksikkerhetsrevisjoner i alle fire faser etter Vegsikkerhetsforskriften på øvrige riksveger. Det gjelder både for vegprosjekter slik de er definert i Vegsikkerhetsforskriften § 2e, og for andre investeringstiltak og strekningsvise utbedringer [...]».

For Statens vegvesen sitt interne krav gjelder følgende unntak:

- a) For prosjekter uten krav om reguleringsplan/omregulering utelates fase 1 (reguleringsplan)
- b) For prosjekter under 50 MNOK der det ikke kreves reguleringsplan skal det gjennomføres trafiksikkerhetsrevisjoner i minst fase 2 (detaljprosjektering) eller fase 3 (umiddelbart før vegen tas i bruk).

Tilsynsbevis

Undersøkelsen har avdekket at totalt 6 av de 12 prosjektene, hadde manglende etterlevelse, enten i forhold til gjennomføring av TS-revisjon eller i forhold til overholdelse av fristkrav.

Revisjonsfase	Prosjekter med krav til TS-revisjon	Gjennomført TS-revisjon	Gjennomført TS-revisjon, men utført etter frist	Manglende TS-revisjon	Manglende etterlevelse
Fase 2 Krav VSF	0				
Fase 2 Internt krav	5	4	1	1	2
Fase 3 Krav VSF	2	1		1	1
Fase 3 Internt krav	5	3	1	2	3
Totalt	12	8	2	4	6

Tabell 5: Illustrasjon resultat dokumentgjennomgang tilsynskriterium 1 (fase 2 Detaljprosjektering og Fase 3 Umiddelbart før veg åpning)

For fase 2 *Detaljprosjektering* er det ingen prosjekter i undersøkelsen som er omfattet av krav etter vegsikkerhetsforskriften. Når det gjelder prosjekter som er omfattet av Statens vegvesen sitt internt krav utgjør dette 5 prosjekter i fase 2. Det er dokumentert gjennomført TS-revisjon for 4 av disse 5 prosjektene. Av disse 4 har 1 prosjekt gjennomført TS-revisjon etter frist.

For fase 3 *Umiddelbart før vegen tas i bruk* er det 2 prosjekter som har krav til TS-revisjon etter vegsikkerhetsforskriften. Av disse er det 1 prosjekt som har gjennomført TS-revisjon og denne revisjonen er gjennomført ca. et år før vegåpning. Når det gjelder prosjekter i fase 3 som er omfattet av Statens vegvesen sitt internt krav utgjorde dette 5 prosjekter. 3

av disse 5 prosjektene kunne dokumentere gjennomførte TS-revisjoner. Av disse 3 var det 1 prosjekt som pga. sykdom ikke hadde gjennomført TS-revisjonen innen frist og 1 prosjekt hadde gjennomført TS-revisjonen ca. et år før vegåpning.

Ut fra sakens første utvalg, dvs. 38 prosjekter totalt for både fase 2 og fase 3, ble det tatt ut 13 prosjekter som Statens vegvesen hadde vurdert til ikke å inngå i kravet. I forbindelse med faktasjekk av utkastet til tilsynsrapport gjennomførte Statens vegvesen en nærmere vurdering av begreper og definisjoner i vegsikkerhetsforskriften, noe som resulterte i at ytterligere 10 prosjekter ble tatt ut fra sakens utvalg.

Vurdering

Av de totalt 12 utvalgte prosjektene kunne 8 prosjekter fremlegge dokumentasjon på gjennomførte TS-revisjoner. Av disse hadde 2 prosjekter ikke gjennomført TS-revisjon innen frist (1 prosjekt i fase 2 og 1 prosjekt i fase 3). Begge disse fristbruddene var brudd fra Statens vegvesen sitt interne krav.

For fristbruddet i prosjektet i fase 2 var TS-revisjonen gjennomført ca. 10 måneder etter frist (*ferdig detaljprosjektering*). Årsaken til dette fristbruddet er ikke oppgitt. For fristbruddet i fase 3 opplyser tilsynspart sykdom som årsak, og her ble TS-revisjonen gjennomført ca. 2 måneder etter frist (*umiddelbart før vegen tas i bruk*).

I forhold til fase 3 og de 2 prosjektene som har gjennomført TS-revisjon ca. et år før vegåpning, mener Vegtilsynet at dette ikke faller naturlig inn under forskriftsordlyden *umiddelbart før vegen tas i bruk*. Mange endringer kan skje i et vegprosjekt i løpet av en så lang tidsperiode, slik at viktige trafiksikkerhetsmoment dermed kan bli oversett. Vegtilsynet viser til ordlyd i Statens vegvesen sin egen prosess «Bestille og ta stilling til TS-revisjoner». Her står det skrevet «Trinn 3: TS-revisjon av ferdig veg før åpning av veganlegg (gjøres som en fysisk inspeksjon, som regel i slutfasen før vegåpning)». Vegtilsynet er ikke kjent med årsaken til den forholdsvis lange tidsperioden mellom TS-revisjon og åpning av vegen i disse 2 prosjektene. I sakens oppstart har det derimot blitt opplyst at Vegtilsynet legger til grunn at fase 3 *umiddelbart før vegen tas i bruk* betyr at TS-revisjon skal være gjennomført før veganlegget er åpnet, og det er ikke presisert hvor nært inntil vegåpning Vegtilsynets undersøkelse ville akseptere. Med dette som bakgrunn har Vegtilsynet valgt å konkludere med at disse 2 prosjektene har gjennomført TS-revisjon innen frist.

I lys av regjeringens strategi⁵ om å ta vare på eksisterende infrastruktur, utbedre der man kan og bygge nytt der man må, mener Vegtilsynet at Statens vegvesen sitt interne krav som omfatter et TS-revisjonsregime utover krav i vegsikkerhetsforskriften, er positivt. Et godt TS-revisjonsregime vil medvirke til å styrke trafikksikkerheten og sikre en mer systematisk, enhetlig tilnærming i utbedringsprosjekter.

Når det gjelder hvilke prosjekter som skal ha TS-revisjon, er dette noe Statens vegvesen skal vurdere opp mot både eksternt og internt krav. I hvilken grad et prosjekt har krav til TS-revisjon eller ei, har Vegtilsynet i denne saken observert at forholdsvis mange prosjekt er blitt definert til å falle utenfor kravet til TS-revisjon. Av totalt 38 prosjekter i det første utvalget, endte utvalget til slutt med 12 prosjekter som etter Statens vegvesen sin vurdering hadde krav til TS-revisjon.

Vegtilsynet stiller seg spørrende til disse vurderingene, med bakgrunn i informasjon om at Statens vegvesen sitt interne krav gjelder både for vegprosjekt slik de er definert i vegsikkerhetsforskriften § 2e, og for andre investeringstiltak og strekningsvise utbedringer. Et slikt utvidet TS-revisjonsregime vil, slik Vegtilsynet ser det, bidra i en positiv retning gjennom at flere prosjekter da blir vurdert til å falle innenfor kravet.

I arbeidet med saken og i dialogen med Statens vegvesen, har Vegtilsynet reflektert rundt forståelsen av virksomhetens interne krav, altså koblingen mellom det eksterne og det interne kravet, og i hvilken grad dette er utfordrende å forstå. Vegtilsynet stiller spørsmål med i hvilken grad forståelsen av kravene er tydelig og klart i alle ledd i virksomheten, og om dette kan føre til ulike vurderinger, konklusjoner og ulik praksis i forhold til hvilke prosjekt som skal eller bør ha TS-revisjon. I arbeidet med dokumentgjennomgangen virker det for Vegtilsynet noe uforklarlig at visse prosjekt har falt inn under kravene og dermed gjennomført TS-revisjon, og andre ikke.

Ut fra prosess «Bestille og ta stilling til TS-revisjoner» er det prosjekteier som tar stilling til kravet om TS-revisjon i et prosjekt, og videre beskrive dette i prosjektbestillingen. Om ikke det er gjort, må prosjektleder ta stilling til dette. Ved å ha studert mottatte prosjektbestillinger / sentralt styringsdokument / prosjektplaner har Vegtilsynet observert at vurderinger om krav til TS-revisjon i varierende grad kommer frem i disse dokumentene. Hvordan dette gjøres i praksis, har derimot ikke vært en del av tilsynssaken

⁵ Meld. St. 14 (2023–2024), <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-14-20232024/id3030714/?ch=1>

å undersøke nærmere. Vår oppfatning er at det ville vært naturlig at vurderingene som gjøres knyttet til kravene om TS-revisjon eller ei, hadde kommet tydelig frem i disse dokumentene. Her burde vurderingene vært forankret og beskrevet klart opp mot både vegsikkerhetsforskriftens krav og/eller Statens vegvesen sitt interne krav, samt eventuelle kriterier for å søke fravik.

Det kan også virke som at begrepene vegprosjekter, andre investeringstiltak og strekningsvise utbedringer som brukes i virksomhetens interne krav, ikke er entydige og klart definert. Dette mener Vegtilsynet kan føre til uklarheter om hvilke prosjekter som faktisk omfattes av kravene til TS-revisjon, noe som igjen kan bidra til ulik praksis og risiko for at krav ikke blir fulgt.

Ut fra Vegtilsynet sine vurderinger mener vi det er behov for å tydeliggjøre og beskrive et klarere grensesnitt mellom virksomhetens interne krav og vegsikkerhetsforskriftens krav. Et slikt klarere definert grensesnitt vil etter Vegtilsynets vurdering medvirke positivt til entydig forståelse, samstemte vurderinger og etterlevelse av krav innad i virksomheten. Dette vil igjen minske eventuelle usikkerheter og tilfeldigheter knyttet til vurderingene om hvorvidt et prosjekt har krav til TS-revisjon eller ei.

Vegtilsynet har generelt observert at der det gjennomføres TS-revisjoner, avdekkes det gjerne flere avvik fra vegnormalene. Disse er ofte av varierende karakter, men TS-rapporter Vegtilsynet har mottatt og inspeksjoner vi selv har gjennomført, viser at avvik kan være av trafikksikkerhetsfarlig karakter. Dette viser at TS-revisjoner er et viktig verktøy for å identifisere forbedringspunkter og sikre trafikksikkerheten, også i mindre utbedringsprosjekter.

Funn 1 – avvik

Statens vegvesen kan ikke dokumentere at det for alle undersøkte vegprosjekter, andre investeringstiltak eller strekningsvise utbedringer er gjennomført TS-revisjoner i samsvar med krav.

Funn 2 – observasjon

Statens vegvesen bør tydeliggjøre internt krav til gjennomføring av TS-revisjoner for utbedringsprosjekter.

Problemstilling 2: Er trafikksikkerhetsrevisjonene gjennomført av uavhengige personer?

Tilsynskriterium 2

Trafikksikkerhetsrevisjonen skal gjennomføres av en uavhengig trafikksikkerhetsrevisor

Utleddning av tilsynskriterium

Vegsikkerhetsforskriften § 4 stiller krav om at en TS-revisjon skal være en «uavhengig, detaljert, systematisk og teknisk sikkerhetskontroll av et vegprosjekts utforming [...]».

Videre stiller Vegsikkerhetsforskriften § 8 krav om at revisoren på revisjonstidspunktet ikke skal «være involvert i utformingen eller driften av vegprosjektet de er satt til å revidere».

Statens vegvesen har i egen prosess «Bestille og ta stilling til TS-revisjoner» presisert at «TS-revisor skal være uhildet i den spesifikke revisjonen [...] og «ikke ha en rolle i prosjektet som skal revideres». Det kommer frem at dette gjelder både om revisor er hentet internt eller eksternt.

I denne tilsynssaken legger Vegtilsynet til grunn at revisorene som er benyttet til gjennomføring av TS-revisjoner er uavhengige, dvs. at de på revisjonstidspunktet ikke er involvert i utformingen eller driften av vegprosjektet de er satt til å revidere.

Tilsynsbevis

For prosjektene som kunne vise til dokumentasjon på gjennomførte TS-revisjoner, hadde alle 8 prosjektene gjennomført TS-revisjon med uavhengig TS-revisor.

Revisjonsfase	Prosjekter med gjennomført TS-revisjon	TS-revisjoner gjennomført med uavhengig TS-revisor
Fase 2	4	4
Fase 3	4	4

Tabell 6: Illustrasjon resultat dokumentgjennomgang tilsynskriterium 2 (fase 2 Detaljprosjektering og Fase 3 Umiddelbart før veg åpning)

Vurdering

Undersøkelsen har vist at der TS-revisjoner gjennomføres, blir uavhengighet ivaretatt ved at TS-revisor på revisjonstidspunktet ikke er involvert i utformingen eller driften av vegprosjektet de er satt til å revidere.

Undersøkelsen har ikke avdekket avvik eller observasjoner

Problemstilling 3: Er trafikksikkerhetsrevisjonene gjennomført av godkjent revisor?

Tilsynskriterium 3

Revisjonen skal gjennomføres av minimum én godkjent trafikksikkerhetsrevisor

Utleddning av tilsynskriterium

Vegsikkerhetsforskriften § 4 stiller krav om det skal utnevnes en revisor til å gjennomføre TS-revisjonen og at revisoren «skal være godkjent i samsvar med bestemmelsene i § 8».

Vegsikkerhetsforskriften § 8 stiller krav om at revisoren «skal ha en grunnopplæring som bekreftes med tildeling av et kompetansebevis [...]» Videre at «[t]rafikksikkerhetsrevisorer skal ha relevant erfaring eller utdanning i vegutforming, tekniske trafikksikkerhetsløsninger og ulykkesanalyse. Statens vegvesen godkjenner revisorene».

Ifølge Statens vegvesens prosess «Bestille og ta stilling til TS-revisjoner» kommer det frem at «[r]evisjonsleder må være godkjent TS-revisor og «[d]ersom revisjonen skal gjennomføres av en gruppe, skal minst ett medlem av gruppen være en godkjent revisor».

Vegtilsynet legger til grunn at revisjonsleder for de aktuelle TS-revisjonene er godkjent TS-revisor av Statens vegvesen.

Tilsynsbevis

For prosjektene som kunne vise til dokumentasjon på gjennomførte TS-revisjoner, hadde alle 8 prosjektene gjennomført TS-revisjon med minimum én godkjent TS-revisor.

Revisjonsfase	Prosjekter med gjennomført TS-revisjon	TS-revisjoner gjennomført med minst én godkjent TS-revisor
Fase 2	4	4
Fase 3	4	4

Tabell 7: Illustrasjon resultat dokumentgjennomgang tilsynskriterium 3 (fase 2 Detaljprosjektering og Fase 3 Umiddelbart før veg åpning)

Vurdering

Undersøkelsen har vist at der TS-revisjoner gjennomføres, blir dette utført av minimum én godkjent TS-revisor. Denne godkjenningen er utstedt av Statens vegvesen.

Undersøkelsen har ikke avdekket avvik eller observasjoner

Problemstilling 4: I hvilken grad blir eventuell manglende etterlevelse av krav til trafikksikkerhetsrevisjoner meldt i tråd med Statens vegvesens egne rutiner?

Tilsynskriterium 4

Manglende etterlevelse av krav til trafikksikkerhetsrevisjoner skal meldes i tråd med Statens vegvesens egne rutiner.

Utleddning av tilsynskriterium

Statens vegvesen har i prosess «Melde og behandle kvalitetsmelding» fastsatt at prosessavvik skal meldes og følges opp. Prosessen «Behandle prosessavvik» beskriver dette nærmere. Statens vegvesen har videre etablert prosesser for å bestille, ta stilling til og gjennomføre trafikksikkerhetsrevisjoner.

Vegtilsynet legger til grunn at eventuelt manglende gjennomføring av TS-revisjoner, eller manglende oppfyllelse av krav til tidsfrister, uavhengighet og kompetanse, skal meldes i tråd med vedtatte prosesser. Dette innebærer at eventuelle prosessavvik skal være dokumentert mottatt av kvalitetsansvarlig i divisjonen.

Tilsynsbevis

Ingen av de funn som Vegtilsynet har avdekket knyttet til tilsynskriterium 1, er blitt meldt i virksomhetens Kvalitetssystem.

Revisjonsfase	Prosjekter med manglende etterlevelse	Prosjekter som har meldt avvik på manglende etterlevelse
Fase 2 og fase 3 Krav VSF	1	0
Fase 2 og fase 3 Internt krav	5	0

Tabell 8: Illustrasjon resultat dokumentgjennomgang tilsynskriterium 4 (fase 2 Detaljprosjektering og Fase 3 Umiddelbart før veg åpning)

Vurdering

Vegtilsynet ønsket med dette tilsynskriteriet å undersøke om eventuelle funn fra de øvrige problemstillingene, er blitt meldt i tråd med Statens vegvesen sine egne rutiner.

Ifølge Statens vegvesen sin prosess «Melde og behandle kvalitetsmelding» menes prosessavvik blant annet «avvik på gjennomføring av prosess / manglende etterlevelse». Å registrere forslag til forbedringer eller melde om feil, mangler og avvik fra arbeidsprosesser, vektlegger Vegtilsynet som viktig i en virksomhet sitt systematiske og kontinuerlige forbedringsarbeid. Avviksregistrering er et grunnleggende verktøy i arbeidet med blant annet styring, kontroll, læring og forbedring av både kvalitet og sikkerhet.

Fra sakens øvrige problemstillinger er det manglende etterlevelse knyttet til gjennomføring av TS-revisjoner for 1 prosjekt i fase 2 *Detaljprosjektering* og for 5 prosjekter i fase 3 *Umiddelbart før vegen tas i bruk*. Undersøkelsen har avdekket at *ingen* av disse funnene er blitt meldt som prosessavvik / registrert som kvalitetsmeldinger i virksomhetens Kvalitetssystem. Ifølge Statens vegvesens sin egen prosess «Melde og behandle kvalitetsmelding», vektlegges blant annet at prosessens hensikt er å «bidra til kontinuerlig forbedring av Statens vegvesen sine arbeidsprosesser».

Funn 3 – avvik

Statens vegvesen kan ikke dokumentere at avvik knyttet til gjennomføring av TS-revisjoner blir meldt i virksomhetens Kvalitetssystem i tråd med fastsatte rutiner.

5. Konklusjon

Samlet sett viste tilsynssaken at Statens vegvesen ikke kan vise til at det gjennomføres TS-revisjoner for alle aktuelle utbedringsprosjekter i samsvar med krav. Vegtilsynet fant videre at avvik knyttet til manglende etterlevelsene i forbindelse med gjennomføring av TS-revisjoner ikke er blitt meldt i virksomhetens Kvalitetssystem.

Samtidig har Vegtilsynet i tilsynssaken sett at når det gjennomføres TS-revisjoner, utføres disse både av uavhengig og godkjent TS-revisor, noe som er i samsvar med kravene.

Vegtilsynet viser til at TS-revisjoner er et viktig verktøy for å identifisere forbedringspunkter og sikre trafiksikkerhet, også i utbedringsprosjekter. Dette gjør det viktig at krav som skal etterleves er tydelige og konsise. Tilsynet har vist at det er uklarheter knyttet til forståelse av krav.